

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

Warszawa, dnia 27 stycznia 2026 r.

Marek Puzio

Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

Plac Bankowy 2, piętro 11

00-095 Warszawa

Minister Edukacji

Barbara Nowacka

Szanowna Pani Minister,

jako starszy analityk Fundacji Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, poniżej przesyłam stanowisko w związku z trwającymi konsultacjami publicznymi projektu z dnia 21 stycznia 2026 r. rozporządzenia ministra edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Z poważaniem

r.pr. Marek Puzio

starszy analityk

Fundacja Instytut na rzecz Kultury

Prawnej Ordo Iuris

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

STANOWISKO

Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris w związku z konsultacjami publicznymi projektu z dnia 21 stycznia 2026 r. rozporządzenia ministra edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (nr z wykazu: 100)

Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris stoi na stanowisku, że opiniowany projekt rozporządzenia narusza Konstytucję RP, ustawy oświatowe oraz zasady dobrej legislacji. W szczególności projektowane rozporządzenie nakłada na nauczycieli obowiązek realizacji określonych „doświadczeń edukacyjnych”, co oznacza przekroczenie obowiązującej delegacji ustawowej oraz narusza gwarantowaną ustawowo autonomię nauczycieli. Ponadto Instytut zwraca uwagę na brak należytego uzasadnienia odstąpienia od dziesięciodniowego terminu konsultacji publicznych, co wraz z innymi okolicznościami, rodzi wątpliwość co do zamierzonego przez ministerstwo charakteru konsultacji.

Z powyższych względów Instytut Ordo Iuris rekomenduje zaniechanie dalszych prac nad projektem i wycofanie projektu z wykazu prac.

Uzasadnienie stanowiska

1. Pozorność konsultacji publicznych

Termin konsultacji publicznych¹ opiniowanego projektu określono na zaledwie siedem dni, od 21 do 28 stycznia 2026 roku, co stanowi istotne odstępstwo od standardowych procedur legislacyjnych.

Zgodnie z § 40 ust. 3 pkt 3 Regulaminu Pracy Rady Ministrów² minimalny czas na konsultacje publiczne projektu rozporządzenia ministra wynosi nie mniej niż dziesięć dni. Wyznaczenie okresu krótszego wymaga szczegółowego uzasadnienia. Tymczasem MEN w Ocenie Skutków Regulacji ograniczyło się do lakonicznego stwierdzenia:

Projekt rozporządzenia jest procedowany w trybie odrębnym, polegającym na skróceniu okresu uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania do 7 dni. Rozwiązania zawarte w projekcie

¹ Por. <https://www.gov.pl/web/edukacja/kompas-jutra-konsultacje-publiczne-podstawy-programowej-i-ramowych-planow-nauczania> (dostęp: 27.01.2026).

² Uchwała nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

rozporządzenia w dużej mierze zostały oparte na rozwiązaniach przyjętych w projekcie rozporządzenia Ministra Edukacji w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, który w okresie od 19 listopada do 18 grudnia 2025 r. był przedmiotem uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania jako projekt aktu wykonawczego – w ramach procedowania ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw. W wyniku zawetowania tej ustawy przez Prezydenta RP konieczne stało się opracowanie nowego projektu rozporządzenia, w którym uwzględniono niezbędne zmiany, w tym również zmiany wynikające z uwag zgłoszonych do poprzedniej wersji projektu. Skrócenie terminu uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania projektu rozporządzenia jest niezbędne aby możliwe było wdrożenie zmian zgodnie z założonym harmonogramem, tj. sukcesywnie począwszy od 1 września 2026 r.

Powyższe trudno uznać za szczegółowe uzasadnienie skrócenia okresu konsultacji publicznych, wymaganego przez Regulamin Pracy Rady Ministrów. Ministerstwo nie wyjaśniło w jaki sposób zawetowanie ustawy z dnia 21 listopada 2025 r. wpłynęło na konieczność opracowania nowego projektu rozporządzenia ani dlaczego bez skrócenia terminu konsultacji do siedmiu dni niemożliwe byłoby wdrożenie zmian od 1 września 2026 roku. Nie wskazano również, jakie konkretne zmiany wprowadzono w porównaniu z poprzednim projektem rozporządzenia z dnia 19 listopada 2025 roku, co ułatwiłoby uczestnikom konsultacji zajęcie stanowiska w skróconym terminie. Należy przy tym podkreślić, że opiniujący powinni mieć możliwość kompleksowego zapoznania się z całym dokumentem oraz że na poprzedni projekt rozporządzenia o podobnej objętości przewidziano trzydzieści dni konsultacji publicznych.

Co więcej, aktualne konsultacje publiczne wyznaczono w okresie ferii zimowych przypadających w 2026 roku dla pięciu województw: pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego. Wszystko to wskazuje na pozorność konsultacji publicznych. Tymczasem istotne zmiany w systemie oświaty nie powinny być przeprowadzane w pośpiechu, jak czyni to obecne ministerstwo. Takie działania godzą w stabilność systemu oświaty oraz podważają zasadę zaufania obywatela do państwa, wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP^{3,4}.

³ Zob. P. Tuleja komentarz do art. 2 [w:] *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek Warszawa, 2016, Nb 23.

⁴ Art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.): „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej”.

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

2. Przekroczenie delegacji ustawowej – wprowadzenie „doświadczeń edukacyjnych” bez podstawy prawnej

Kolejnym zarzutem wobec projektowanego rozporządzenia jest przekroczenie delegacji ustawowej. Zawetowana przez Prezydenta ustawa z dnia 21 listopada 2025 roku o zmianie ustawy Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw przewidywała wprowadzenie nowych definicji podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego. Zgodnie z tymi projektowanymi definicjami przez podstawę programową należałoby rozumieć między innymi zestaw wymagań dotyczących doświadczeń edukacyjnych.

W uzasadnieniu projektu zawetowanej ustawy⁵ wprost wskazano, że w art. 4 ustawy Prawo oświatowe⁶ konieczna jest zmiana definicji podstawy programowej wychowania przedszkolnego i podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół w związku z projektowanym nowym schematem tej podstawy, który oprócz celów kształcenia będzie uwzględniał przede wszystkim oczekiwane efekty uczenia się, a także wymagania w zakresie doświadczeń edukacyjnych. Samo Ministerstwo przyznało zatem, że wprowadzenie do podstawy programowej obowiązkowych wymagań w zakresie doświadczeń edukacyjnych wymaga zmiany ustawy Prawo oświatowe.

Zmiana ta w związku z wetem Prezydenta nie weszła jednak w życie, a obowiązująca definicja podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego nie zawiera wzmianki na temat doświadczeń edukacyjnych. Mimo to projekt rozporządzenia z dnia 21 stycznia 2026 roku zarówno w odniesieniu do podstawy programowej wychowania przedszkolnego, jak i kształcenia ogólnego przewiduje obowiązkowe doświadczenia edukacyjne, takie jak uczestnictwo w spektaklu teatralnym lub innym wydarzeniu kulturalnym czy realizacja projektu twórczego w związku z przeczytaną lekturą, na przykład odgrywanie scenki.

Powyższe stanowi po pierwsze uchybienie art. 92 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

Podstawą do wydania rozporządzenia określającego podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub

⁵ Zob. s. 3 uzasadnienia. Dokument dostępny pod adresem <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/druk.xsp?nr=1857> (dostęp: 27.01.2026).

⁶ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043 ze zm.).

znacznym, jest art. 47 ust. 1 pkt 1 lit. a i b ustawy – Prawo oświatowe, który ogólnie stanowi, że minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi w drodze rozporządzenia podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Wyznaczając zakres delegacji ustawowej, w tym zakres spraw przekazanych do uregulowania w stosownym rozporządzeniu przez ministra edukacji (vide: art. 92 ust. 1 Konstytucji), należy jednak odnieść się do obowiązującej definicji podstawy programowej określonej aktualnie w art. 4 pkt 24 ustawy – Prawo oświatowe, która, jak już wskazywano, nie przewiduje obowiązkowych wymagań w zakresie doświadczeń edukacyjnych. Minister nie może zatem wprowadzić tego rodzaju wymagań w drodze rozporządzenia określającego podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, gdyż prowadziłoby to do przekroczenia delegacji ustawowej zawartej w Prawie oświatowym.

3. Naruszenie autonomii nauczycieli

Szczegółowe określenie wymagań ogólnych i treści nauczania, poszerzone dodatkowo o obowiązkowe „doświadczenia edukacyjne”, zwiększa i tak już silną centralizację edukacyjną i ogranicza przestrzeń decyzyjną nauczycieli, którzy w praktyce będą musieli realizować program zgodny z ogólnie ustalonymi przez ministerstwo normami, a nie – w większym zakresie – kształtować proces dydaktyczny według własnej oceny potrzeb klasy czy ucznia. Autonomia zawodowa nauczyciela polega m.in. na swobodnym doborze metod, treści i narzędzi dydaktycznych adekwatnych do kontekstu klasy. Projektowane rozporządzenie przez wyznaczenie licznych, szczegółowych wymagań i kompetencji do osiągnięcia ogranicza tę swobodę, redukując ją do interpretacji ramowych wytycznych.

Taka sytuacja godzi w autonomię nauczyciela gwarantowaną art. 12 ust. 2 Karty Nauczyciela⁷. Przepis ten stanowi, że nauczyciel w realizacji programu nauczania ma prawo do swobody stosowania takich metod nauczania i wychowania, jakie uważa za najwłaściwsze spośród uznanych przez współczesne nauki pedagogiczne, oraz do wyboru spośród zatwierdzonych do użytku szkolnego podręczników i innych pomocy naukowych. Wyjście z uczniami na spektakl teatralny lub realizacja projektu twórczego w związku z przeczytaną lekturą (na przykład odgrywanie scenki), stanowi z pewnością metodę nauczania, którą nauczyciel może obecnie stosować wedle swojego uznania. Projektowane rozporządzenie ministra edukacji obliguje wszystkich nauczycieli do stosowania wymienionych szczegółowo przez w projektowanym rozporządzeniu metod nauczania w zakresie doświadczeń edukacyjnych, co pozostaje w rażącej sprzeczności z przywołanym przepisem Karty Nauczyciela.

⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.).

*Razem w obronie
życia, wolności, rodziny
i suwerenności!*

4. Konkluzja

Wyżej opisane uchybienia przemawiają za uznaniem opiniowanego projektu za niezgodny z Konstytucją RP co ostatecznie może przesądzić Trybunał Konstytucyjny. Podmioty wymienione w art. 191 ust. 1 Konstytucji, w tym Prezydent RP, grupa pięćdziesięciu posłów, trzydziestu senatorów, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz ogólnokrajowe organy związków zawodowych, mogą wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją i ustawą rozporządzenia ministra edukacji na podstawie art. 188 pkt 3 Konstytucji.

Instytut Ordo Iuris przypomina, że w razie wydania przez trybunał Konstytucyjny wyroku stwierdzającego taką niezgodność, byłoby to kolejne już rozporządzenie wydane przez minister Barbarę Nowacką, którego niezgodność z Konstytucją lub ustawą została stwierdzona przez TK. Wcześniej Trybunał wydał podobne wyroki w odniesieniu do rozporządzeń ograniczających nauczanie religii w szkołach⁸.

⁸ Zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 22 maja 2025 r., sygn. U 11/24, OTK-A 2025, nr 52; z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. U 10/24, OTK-A 2024, nr 118; z dnia 3 lipca 2025 r., sygn. U 2/25, OTK-A 2025, nr 75.